ZALECENIE KOMISJI (EU) 2024/779

z dnia 26 lutego 2024 r.

w sprawie bezpiecznej i odpornej infrastruktury kabli podmorskich

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Nasze gospodarki i społeczeństwa są w coraz większym stopniu zależne od funkcjonowania internetu i łączności międzynarodowej umożliwiających osiągnięcie konkurencyjnej cyfryzacji Unii i jej gospodarki. W tym kontekście infrastruktura kabli podmorskich stanowi istotny element szerszego ekosystemu internetowego w osiąganiu europejskiej suwerenności cyfrowej, biorąc pod uwagę, że przeważająca większość międzynarodowego ruchu w sieci jest realizowana za pomocą kabli podmorskich. Komunikacja wewnątrzunijna wielu wysp w Unii, w tym trzech wyspiarskich państw członkowskich, a także unijnych regionów najbardziej oddalonych oraz krajów i terytoriów zamorskich, jest niemal całkowicie zależna od takich kabli podmorskich. W obecnym kontekście zwiększonego ryzyka i antagonistycznych zagrożeń bezpieczeństwa spowodowanych przez człowieka, biorąc pod uwagę wzajemnie połączony i transgraniczny charakter tej infrastruktury, rządy we wszystkich regionach świata zwracają szczególną uwagę na swoją potencjalną zależność od kabli o krytycznym znaczeniu, ponieważ systemowe i powszechne zakłócenia łączności wykorzystującej kable podmorskie mogłyby prowadzić do szczególnie poważnych konsekwencji w przypadku skoordynowanych ataków.

(2) Państwa członkowskie potwierdziły konieczność podjęcia działań na szczeblu Unii. W wezwaniu z Nevers z 9 marca 2022 r. ([1]) uznano strategiczne znaczenie infrastruktury krytycznej, takiej jak sieci telekomunikacyjne i usługi cyfrowe, dla wielu funkcji krytycznych w naszych społeczeństwach, oraz fakt, że jest ona głównym celem cyberataków.

(3) Aby podjąć działania następcze w związku z wezwaniem z Nevers, grupa współpracy NIS, przy wsparciu Komisji i Agencji Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA) oraz w porozumieniu z Organem Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC), przeprowadziła ocenę ryzyka wysokiego szczebla dotyczącą infrastruktury i sieci łączności, w tym kabli podmorskich. W tej ocenie ryzyka stwierdzono, że najpoważniejszymi rodzajami zagrożenia są fizyczne ataki na kable podmorskie/sabotaż kabli podmorskich oraz przerwy w dostawie zasilania mające wpływ na kable podmorskie, które opierają się na wzmacniakach. Na podstawie tych zagrożeń i szeregu zidentyfikowanych podatności na zagrożenia państwa członkowskie opracowały zestaw scenariuszy ryzyka o znaczeniu strategicznym z perspektywy UE. Obejmują one w szczególności ryzyko ingerencji państw trzecich w działalność dostawcy, dostawcy usług zarządzanych w zakresie bezpieczeństwa lub kabli podmorskich oraz ryzyko skoordynowanego ataku fizycznego na infrastrukturę cyfrową/sabotażu infrastruktury cyfrowej, w tym kabli podmorskich.

(4) W zaleceniu Rady z grudnia 2022 r. w sprawie ogólnounijnego skoordynowanego podejścia do kwestii wzmocnienia odporności infrastruktury krytycznej ([2]) („zalecenie w sprawie odporności infrastruktury krytycznej") określono ukierunkowane działania na szczeblu unijnym i krajowym dotyczące zwiększonej gotowości, wzmocnionej reakcji i współpracy międzynarodowej. Działania te koncentrują się w szczególności na infrastrukturze krytycznej o istotnym znaczeniu transgranicznym w określonych kluczowych sektorach, takich jak energetyka, transport, przestrzeń kosmiczna i infrastruktura cyfrowa.

(5) W zaleceniu Rada wezwała Komisję do przeprowadzenia kompleksowego badania dotyczącego odporności podmorskich kabli telekomunikacyjnych oraz do prowadzenia z odpowiednimi zainteresowanymi stronami i ekspertami konsultacji na temat właściwych środków dotyczących ewentualnych znaczących incydentów związanych z infrastrukturą podmorską. Komisja przeprowadziła badania w tym zakresie i udostępni państwom członkowskim wnioski z tych badań przy zachowaniu odpowiedniego poziomu poufności. Niniejsze zalecenie ma na celu uzupełnienie i wsparcie wdrażania zalecenia w sprawie odporności infrastruktury krytycznej.

([1]) https://presse.economie.gouv.fr/08-03-2022-declaration-conjointe-des-ministres-de-lunion-europeenne-charges-du-numerique-et-des-communications-electroniques-adressee-au-secteur-numerique/

([2]) Zalecenie Rady z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie ogólnounijnego skoordynowanego podejścia do kwestii wzmocnienia odporności infrastruktury krytycznej 2023/C 20/01 (Dz.U. C 20 z 20.1.2023, s. 1).

(6) We wspólnym komunikacie w sprawie europejskiej strategii bezpieczeństwa gospodarczego z czerwca 2023 r. ([3]) zaproponowano, by przeprowadzić dalszą ocenę zagrożeń dla bezpieczeństwa fizycznego i cyberbezpieczeństwa infrastruktury krytycznej zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 8 grudnia 2022 r., oraz określono kable podmorskie jako infrastrukturę krytyczną w kontekście tych zagrożeń. W sprawozdaniu dotyczącym stanu cyfrowej dekady w 2023 r. ([4]) Komisja zaleciła państwom członkowskim by „zintensyfikowa[ły] działania, w tym za pośrednictwem niezbędnych inwestycji, w celu zapewnienia bezpieczeństwa i odporności europejskiej infrastruktury cyfrowej, zwłaszcza infrastruktury szkieletowej i kabli podmorskich".

(7) W konkluzjach Rady Europejskiej z 27 października 2023 r. zwrócono uwagę na „potrzebę wprowadzenia skutecznych środków w celu wzmocnienia odporności i zapewnienia bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej", podkreślając jednocześnie „znaczenie kompleksowego i skoordynowanego podejścia". W tym kontekście ważne jest, aby Unia szybko zajęła się tymi kwestiami.

(8) Wprowadzając środki na podstawie niniejszego zalecenia, w stosownych przypadkach, państwa członkowskie musiałyby działać zgodnie z odpowiednimi przepisami, obowiązkami i mechanizmami określonymi w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 ([5]) („EKŁE"), dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 ([6]) („dyrektywa NIS 2") i dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 ([7]) („dyrektywa CER").

(9) Dyrektywą NIS 2, która zastępuje odpowiednie przepisy EKŁE dotyczące bezpieczeństwa sieci i usług oraz ich wdrażania i egzekwowania (art. 40 i 41 EKŁE), upoważniono państwa członkowskie do przyjmowania polityk związanych z utrzymywaniem ogólnej dostępności, integralności i poufności publicznego rdzenia otwartego internetu, w tym, w stosownych przypadkach, cyberbezpieczeństwa podmorskich kabli komunikacyjnych. Zgodnie z art. 23 dyrektywy NIS 2 incydenty mające wpływ na podmorskie kable komunikacyjne należy zgłaszać odpowiedniemu zespołowi reagowania na incydenty bezpieczeństwa komputerowego („CSIRT") lub właściwemu organowi. Krajowe strategie cyberbezpieczeństwa państw członkowskich powinny, w stosownych przypadkach, uwzględniać cyberbezpieczeństwo podmorskich kabli komunikacyjnych i obejmować mapowanie potencjalnych zagrożeń cyberbezpieczeństwa oraz środki łagodzące w celu zapewnienia najwyższego poziomu ochrony tych kabli.

(10) Dyrektywa CER ma na celu zapewnienie niezakłóconego świadczenia na rynku wewnętrznym usług kluczowych dla utrzymania niezbędnych funkcji społecznych lub niezbędnej działalności gospodarczej w jedenastu sektorach objętych dyrektywą. Obejmuje to zwiększenie odporności fizycznej podmiotów krytycznych świadczących takie usługi. Dyrektywa CER dotyczy sektora infrastruktury cyfrowej w zakresie identyfikacji podmiotów krytycznych w tym sektorze, przyjmowania strategii krajowych, ocen ryzyka państw członkowskich i środków wsparcia przez państwa członkowskie podmiotów uznanych przez nie za krytyczne.

(11) W strategii Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego ([8]) zwrócono uwagę na zwiększone ryzyko ataków ze strony podmiotów działających w złym zamiarze na krytyczną infrastrukturę morską, w tym kable podmorskie, oraz zaproponowano działania mające na celu zwiększenie odporności i ochrony takiej infrastruktury.

(12) Jak podkreślono w szóstym sprawozdaniu z postępu prac w realizacji strategii UE w zakresie unii bezpieczeństwa, UE wprowadziła przełomowe przepisy we wszystkich dziedzinach – od ochrony podmiotów krytycznych po zwiększenie cyberodporności. W międzyczasie jednak krajobraz zagrożeń dla bezpieczeństwa w Europie i w jej sąsiedztwie ciągle się zmienia, co świadczy o konieczności zachowania stałej czujności i wysokiego poziomu gotowości do sprostania nowym wyzwaniom w zakresie bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej, zarówno w internecie, jak i poza nim.

([3]) Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady w sprawie „Europejskiej strategii bezpieczeństwa gospodarczego", JOIN(2023) 20 final z 20.6.2023.

([4]) Sprawozdanie dotyczące stanu cyfrowej dekady w 2023 r., 27 września 2023 r., https://digital-strategy.ec.europa.eu/pl/news-redirect/798346

([5]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 z dnia 11 grudnia 2018 r. ustanawiająca Europejski kodeks łączności elektronicznej (Dz.U. L 321 z 17.12.2018, s. 36).

([6]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii (dyrektywa NIS 2) (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 80).

([7]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie odporności podmiotów krytycznych i uchylająca dyrektywę Rady 2008/114/WE (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 164).

([8]) Konkluzje Rady w sprawie zmienionej strategii UE w zakresie bezpieczeństwa morskiego (EUMSS) i związanego z nią planu działania, 24 października 2023 r., https://www.consilium.europa.eu/media/67499/st14280-en23.pdf

(13) Niniejsze zalecenie ma na celu propagowanie synergii na szczeblu UE w celu zwiększenia bezpieczeństwa i odporności infrastruktury kabli podmorskich. Zaleca się w nim zarówno konkretne działania mające na celu ocenę i poprawę koordynacji między Unią a jej państwami członkowskimi w odniesieniu do bezpieczeństwa i odporności istniejącej i nowej infrastruktury kabli podmorskich, jak i w odniesieniu do wsparcia wspólnego wdrażania lub znacznej modernizacji takiej infrastruktury za pośrednictwem projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim („CPEI, ang. *Cable Projects of European Interest*").

(14) Infrastruktura kabli podmorskich obejmuje nie tylko kable, ale także wszelką infrastrukturę związaną z ich budową, eksploatacją, konserwacją i naprawą, taką jak centra logistyczne i naziemne części podmorskiego kabla łączącego się z nimi (np. trasy lądowe od studzienek plażowych do centrum logistycznego, ośrodka przetwarzania danych lub punkt dystrybucyjny/połączeniowy), centra naprawy, a także flotę statków służących do wdrażania, konserwacji i naprawy.

(15) Komisja powołuje nieformalną grupę ekspertów ds. infrastruktury kabli podmorskich, w rozumieniu decyzji Komisji C(2016) 3301 z dnia 30 maja 2016 r. ([9]), składającą się z organów państw członkowskich („grupa ekspertów"), która zapewni Komisji doradztwo i wiedzę fachową w odniesieniu do działań następczych w związku z niniejszym zaleceniem, w szczególności w zakresie następujących kwestii:

— ułatwianie szybkiej i skutecznej wymiany informacji między państwami członkowskimi, Komisją i Służbą Działań Zewnętrznych poprzez utrzymywanie ścisłego związku między kwestiami bezpieczeństwa i odporności infrastruktury kabli podmorskich, a także ich finansowaniem,

— mapowanie istniejącej infrastruktury kabli podmorskich na szczeblu UE i aktualizowanie go, na podstawie mapowania krajowego, co najmniej raz w roku,

— przegląd mapowania i krajowych ocen ryzyka w celu zidentyfikowania brakujących informacji,

— proponowanie środków mających na celu uzupełnienie brakujących informacji oraz metodyki konsolidacji dodatkowych informacji z istniejącymi ocenami, ustanowienie podstawy ogólnounijnej oceny ryzyka, podatności na zagrożenia i zależności,

— przeprowadzanie rzeczywistych skonsolidowanych ogólnounijnych ocen ryzyka, podatności na zagrożenia i zależności infrastruktury kabli podmorskich, co powinno prowadzić do przedstawienia propozycji środków łagodzących,

— proponowanie projektu wykazu strategicznych projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim spełniających kryteria wymienione w niniejszym zaleceniu,

— zapewnienie forum do pracy w ramach skoordynowanego podejścia na forach wielostronnych i wielopodmiotowych,

— omówienie możliwości przyjęcia i wdrożenia innowacyjnych rozwiązań na potrzeby wykrywania zagrożeń dla infrastruktury kabli podmorskich i zapobiegania tym zagrożeniom, w szczególności na podstawie wyników projektów finansowanych przez UE, oraz

— rozwój zdolności w zakresie konserwacji i naprawy kabli podmorskich.

(16) Grupa ekspertów będzie zrzeszać niezbędnych ekspertów i służyć jako bezpieczna platforma koordynacji między państwami członkowskimi oraz zapewniać Komisji doradztwo i pomoc, uzupełniając role i zadania realizowane przez grupę współpracy NIS ustanowioną na mocy dyrektywy NIS 2 oraz Grupę ds. Odporności Podmiotów Krytycznych ustanowioną na mocy dyrektywy CER. Grupa ekspertów powinna ułatwiać szybką i skuteczną wymianę informacji między państwami członkowskimi a Komisją w kwestiach objętych zakresem niniejszego zalecenia. W celu utrzymania ścisłego związku między kwestiami bezpieczeństwa i odporności infrastruktury kabli podmorskich, a także jej finansowaniem, państwa członkowskie powinny w ramach grupy ekspertów regularnie konsultować się, aktualizować dane i ściśle współpracować, w stosownych przypadkach, z grupą współpracy NIS oraz Grupą ds. Odporności Podmiotów Krytycznych, komitetami państw członkowskich ds. unijnych programów finansowania, organami z państw trzecich, publicznymi instytucjami rozwojowymi i finansowymi, przedstawicielami przemysłu i innymi zainteresowanymi stronami. Taka współpraca ma odbywać się w ramach odpowiednich mandatów zaangażowanych grup, komitetów i organów. Konsultacje z komitetami ds. unijnych programów finansowania, a także z publicznymi instytucjami rozwojowymi i finansowymi służyłyby w szczególności wykorzystaniu synergii, a także łączeniu finansowania. Wymiana informacji powinna przebiegać przy zachowaniu odpowiedniego poziomu poufności.

([9]) C(2016) 3301.

(17) Biorąc pod uwagę znaczenie osiągnięcia wysokiego poziomu cyberbezpieczeństwa i bezpieczeństwa fizycznego infrastruktury kabli podmorskich, niezależnie od jej właściciela, w niniejszym zaleceniu wzywa się państwa członkowskie do przyjęcia środków mających na celu zapewnienie, aby operatorzy infrastruktury kabli podmorskich spełniali najwyższe normy bezpieczeństwa (w tym, w stosownych przypadkach, normy na poziomie obronnym).

(18) Aby osiągnąć wysoki poziom cyberbezpieczeństwa i bezpieczeństwa fizycznego infrastruktury kabli podmorskich, należy zachęcać państwa członkowskie do gromadzenia odpowiednich informacji ([10]) od organizacji reprezentujących przedsiębiorstwa lub, w razie potrzeby, od poszczególnych przedsiębiorstw podlegających jurysdykcji tych państw. Informacje te należy wykorzystać do utworzenia, uzupełnienia i aktualizacji mapy krajowej infrastruktury kabli podmorskich wszystkich zainteresowanych państw członkowskich. Podczas wszelkiego gromadzenia lub wszelkiej wymiany informacji należy zachowywać poufność tych informacji oraz chronić bezpieczeństwo i interesy handlowe danych podmiotów.

(19) Jako ważny krok w opracowaniu skonsolidowanej ogólnounijnej oceny należy przeprowadzić i ukończyć na szczeblu krajowym ocenę ryzyka, podatności na zagrożenia i zależności mających wpływ na infrastrukturę kabli podmorskich. Należy przy tym uwzględnić, jako punkt wyjścia, istniejące ogólnounijne oceny ryzyka i oceny, w szczególności te przeprowadzone w następstwie „wezwania z Nevers", konkluzji Rady w sprawie ewolucji stanu cyberbezpieczeństwa w UE oraz – w odniesieniu do cyberbezpieczeństwa sieci 5G – w następstwie zalecenia Komisji (UE) 2019/534 ([11]). Oceny krajowe powinny obejmować mapowanie istniejącej i planowanej infrastruktury. Wdrażając dyrektywę NIS 2, państwa członkowskie powinny jeszcze bardziej wzmocnić krajowe obowiązki dostawców i operatorów newralgicznych części infrastruktury.

(20) Aby zwiększyć gotowość i zapewnić wkład w przyszłe skoordynowane oceny ryzyka na szczeblu Unii, należy zachęcać państwa członkowskie do poddawania podmiotów eksploatujących infrastrukturę kabli podmorskich regularnym testom warunków skrajnych. Takie testy warunków skrajnych pomogłyby ocenić odporność podmiotów w ramach różnych scenariuszy.

(21) Należy uznać za konieczne jak najszybsze utworzenie, modernizację i konserwację infrastruktury kabli podmorskich, przy jednoczesnym ograniczeniu obciążeń administracyjnych do minimum. Z tego powodu należy zachęcać państwa członkowskie, aby wnioski administracyjne związane z planowaniem, nabywaniem, budową, eksploatacją, konserwacją oraz naprawą takiej infrastruktury były rozpatrywane online i w miarę możliwości jak najszybciej. Należy zwrócić uwagę państw członkowskich na zasadność wyznaczenia organu, który ułatwiłby i koordynował proces wydawania pozwoleń. Organ ten mógłby wyznaczyć koordynatora, który pełniłby funkcję pojedynczego punktu kontaktowego dla projektu. Ponadto, jeżeli jest to konieczne w celu przyznania odstępstwa na podstawie dyrektywy Rady 92/43/EWG ([12]) i dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ([13]), planowanie, nabywanie, budowę, eksploatację, konserwację oraz naprawę wspomnianej infrastruktury należy uznać za leżące w nadrzędnym interesie publicznym w rozumieniu wymienionych dyrektyw, o ile spełnione są pozostałe warunki określone w tych przepisach. Pozostaje to bez uszczerbku dla stosowania lub wdrażania innych przepisów prawa Unii w dziedzinie środowiska.

(22) Należy zachęcać państwa członkowskie do współpracy na rzecz rozwoju zdolności w zakresie konserwacji i naprawy infrastruktury kabli podmorskich.

(23) Należy uznać za konieczne uzupełnienie bieżących i planowanych ocen ryzyka dotyczących infrastruktur cyfrowych i fizycznych, od których zależą usługi cyfrowe, o szczególne oceny ryzyka i warianty środków ograniczających ryzyko dotyczących infrastruktury kabli podmorskich. Grupa ekspertów zostanie poproszona o udzielenie pomocy Komisji, w ścisłej współpracy z grupą współpracy NIS i Grupą ds. Odporności Podmiotów Krytycznych oraz przy wsparciu ENISA, w przeprowadzeniu skonsolidowanej ogólnounijnej oceny ryzyka, podatności na zagrożenia i zależności, obejmującej zarówno cyberbezpieczeństwo, jak i bezpieczeństwo fizyczne infrastruktur kabli podmorskich i ich łańcuchów dostaw. Ta skonsolidowana ocena mogłaby opierać się na ustaleniach z przeprowadzonych

([10]) Na przykład na temat geolokalizacji tras, specyfikacji technicznych kabla itp.
([11]) Zalecenie Komisji (UE) 2019/534 z dnia 26 marca 2019 r. – Cyberbezpieczeństwo sieci 5G (Dz.U. L 88 z 29.3.2019, s. 42).
([12]) Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).
([13]) Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, Dz.U. L 327 z 22.12.2000.

ocen ryzyka, w szczególności krajowych ocen ryzyka dotyczących cyberbezpieczeństwa i bezpieczeństwa fizycznego infrastruktur kabli podmorskich i ich łańcuchów dostaw, a także na ustaleniach poczynionych w kontekście wezwania z Nevers i konkluzji Rady w sprawie ewolucji stanu cyberbezpieczeństwa w UE oraz – w odniesieniu do sieci 5G – w następstwie zalecenia (UE) 2019/534. Skonsolidowana ocena mogłaby doprowadzić do wydania zaleceń, które należałoby uwzględnić na szczeblu krajowym lub unijnym, w tym proponowanych środków łagodzących.

(24) Na pierwszym etapie grupa ekspertów mogłaby pomóc Komisji w przeglądzie krajowych ocen ryzyka w celu zidentyfikowania brakujących informacji, które uniemożliwiłyby skonsolidowaną ogólnounijną ocenę ryzyka, podatności na zagrożenia i zależności, w szczególności w odniesieniu do dostawców wysokiego ryzyka, oraz przeprowadzić przegląd mapowania istniejącej i planowanej infrastruktury kabli podmorskich dokonanego na szczeblu krajowym (w tym lokalizacji, przepustowości, charakterystyki technicznej i własności infrastruktury kablowej), a także wzajemnego oddziaływania między warstwami fizycznymi i logicznymi. Grupa ekspertów mogłaby wspierać Komisję w mapowaniu istniejącej infrastruktury kabli podmorskich na szczeblu UE i aktualizowaniu go, na podstawie mapowania krajowego, co najmniej raz w roku. Przegląd powinien uwzględniać wzajemne powiązania z inną infrastrukturą krytyczną, w szczególności z przewodami elektroenergetycznymi, gazociągami i instalacjami wytwarzającymi energię z morskich źródeł odnawialnych, a także z inną infrastrukturą telekomunikacyjną ([14]). Niewrażliwe informacje na temat mapowania mogą być udostępniane odpowiednim punktom informacyjnym dotyczącym infrastruktury, np. w kontekście dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/61/UE ([15]) (dyrektywy w sprawie zmniejszenia kosztów sieci szerokopasmowych) oraz przyszłego aktu w sprawie infrastruktury gigabitowej.

(25) Na drugim etapie grupę ekspertów zachęca się do zaproponowania środków mających na celu uzupełnienie brakujących informacji oraz metodyki konsolidacji dodatkowych informacji z istniejącymi ocenami, ustanowienie podstawy ogólnounijnej oceny ryzyka, podatności na zagrożenia i zależności.

(26) W ramach trzeciego etapu grupę ekspertów zachęca się do stosowania metodyki ustanowionej w poprzednim etapie w celu przeprowadzenia rzeczywistego skonsolidowanego ogólnounijnego mapowania infrastruktury kabli podmorskich oraz ocen ryzyka, podatności na zagrożenia i zależności infrastruktury kabli podmorskich, zwłaszcza w odniesieniu do dostawców wysokiego ryzyka. Ocena powinna obejmować propozycje środków łagodzących, w tym tego, które rodzaje ryzyka, podatności na zagrożenia i zależności można wyeliminować za pomocą projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim zgodnie z niniejszym zaleceniem, aby zniwelować strategiczne luki i ustanowić nowe połączenia, które zwiększyłyby odporność i zminimalizowałyby ryzyko. Etap ten obejmowałby również rozważania dotyczące harmonizacji testów warunków skrajnych, na przykład w odniesieniu do czasu reakcji i napraw, a także organizacji reagowania na incydenty i zdolności naprawy, ponad granicami cywilno-wojskowym i krajowo-regionalnymi.

(27) Grupa ekspertów powinna służyć państwom członkowskim jako forum wymiany informacji między sobą oraz z Komisją, współpracując w celu zidentyfikowania potencjalnych luk w obowiązujących ramach legislacyjnych i tworzenia synergii. Może to obejmować informacje na temat orientacji sytuacyjnej, incydentów i reagowania na incydenty, a także stosowanych najlepszych praktyk. Wymiana informacji powinna przebiegać w sposób regularny i uporządkowany przy zachowaniu odpowiedniego poziomu poufności, w tym niejawności, w stosownych przypadkach. Należy umożliwić udział państw trzecich w poszczególnych przypadkach, na przykład w kontekście dwustronnych umów międzynarodowych.

(28) Niniejsze zalecenie ma na celu zachęcenie do wdrażania lub znacznej modernizacji infrastruktury kabli podmorskich za pomocą projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim zgodnie z prawem UE, w tym z zasadami pomocy państwa. W tym celu należy zachęcać państwa członkowskie do współpracy z Komisją za pośrednictwem grupy ekspertów w celu wsparcia Komisji w przygotowywaniu propozycji wykazu strategicznych projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim spełniających szereg kryteriów zawartych w niniejszym zaleceniu.

([14]) Na przykład należy uwzględnić wyniki testów warunków skrajnych w sektorze energetycznym przeprowadzonych na podstawie zalecenia w sprawie odporności infrastruktury krytycznej.

([15]) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/61/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie środków mających na celu zmniejszenie kosztów realizacji szybkich sieci łączności elektronicznej (Dz.U. L 155 z 23.5.2014, s. 1).

(29) Na podstawie skonsolidowanej ogólnounijnej oceny, o której mowa powyżej, zachęca się grupę ekspertów do przedstawienia propozycji wykazu projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim oraz sposobu, w jaki zniwelowałyby one zidentyfikowane strategiczne luki, ryzyko, podatności na zagrożenia i zależności z perspektywy całej Unii. Z zastrzeżeniem odpowiednich przepisów, wykaz ten można uwzględnić w ramach unijnych programów finansowania, w których zakres wchodzą takie projekty, w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153 ([16]) („rozporządzenie CEF"), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 ([17]) („rozporządzenie w sprawie IPA III"), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ([18]) („rozporządzenie w sprawie RRF") oraz funduszy strukturalnych. W stosownych przypadkach wykaz ten mógłby zostać odzwierciedlony w aktach podstawowych lub załącznikach do nich poprzez zastosowanie aktów delegowanych, tak jak w przypadku rozporządzenia CEF. Żadne kwestie wynikające z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 ([19]) („rozporządzenie w sprawie ISWMR – »Globalny wymiar Europy«") nie powinny prowadzić do opóźniania projektów już opracowanych w ramach strategii Global Gateway.

(30) Kryteria identyfikacji projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim mogłyby opierać się na następujących elementach: Po pierwsze, warunkiem wstępnym jest to, aby mapowanie pozwalało dostarczyć dowody na istnienie luki w infrastrukturze kabli podmorskich, w tym potrzeby ustanowienia nowych lub alternatywnych bezpiecznych tras, czy też zwiększenia przepustowości lub odporności istniejącej podmorskiej infrastruktury kablowej. Ponadto wspomniane projekty powinny służyć znaczącemu przyczynianiu się do zwiększenia bezpieczeństwa łańcucha dostaw podmorskiej infrastruktury kablowej. Oprócz tego przedmiotowe projekty powinny mieć znaczenie geostrategiczne, biorąc pod uwagę interesy Unii i jej państw członkowskich, oraz służyć zaspokojeniu potrzeb w zakresie łączności, które są zbyt ryzykowne, aby mogły zostać zaspokojone wyłącznie za pomocą inwestycji prywatnych.

(31) Kryteria wdrażania, które można by uwzględnić w przypadku projektów strategicznych, obejmują zapewnienie znaczących nowych inwestycji, których skutkiem będą znaczące nowe zdolności w zakresie bezpieczeństwa, wydajności i odporności, bezpieczeństwa łańcucha dostaw oraz zrównoważonego rozwoju. Zwiększenie wydajności wiązałoby się w szczególności z przepustowością danych i niskim opóźnieniem. Zwiększenie bezpieczeństwa i odporności obejmowałoby określenie zakresu fizycznych i logicznych nadmiarowych zdolności w ramach projektu, wysokie standardy bezpieczeństwa i technologie, takie jak systemy czujników i monitorowania, a także zdolności floty statków wdrożeniowych, konserwacyjnych i naprawczych.

(32) Po wdrożeniu projekty strategiczne powinny skutkować zwiększeniem zrównoważoności infrastruktury kabli podmorskich dzięki zmniejszeniu jej wpływu na klimat, energię oraz ogólnego wpływu na środowisko.

(33) Na podstawie znaczącej współpracy z międzynarodowymi partnerami strategicznymi, w szczególności za pośrednictwem rad handlowych i technologicznych oraz partnerstw cyfrowych, i zgodnie z konkluzjami Rady w sprawie dyplomacji cyfrowej UE z 26 czerwca 2023 r. należy zachęcać państwa członkowskie, w ramach koordynacji z Unią, do wzmożenia starań na rzecz rozwoju bezpiecznej, godnej zaufania i odpornej podmorskiej infrastruktury kablowej zgodnie z podejściem określonym w niniejszym zaleceniu. W przypadku utworzenia projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim projekty te powinny przyczyniać się do zapewnienia, aby UE dysponowała środkami umożliwiającymi bezpieczne połączenie się z partnerami strategicznymi. Dotyczy to w szczególności projektów strategicznych związanych ze współpracą w zakresie połączeń arktycznych, transatlantyckich i transpacyficznych. Za pomocą strategii Global Gateway zapewniono UE i jej państwom członkowskim ramy rozwoju ścisłej współpracy z odpowiednimi partnerami międzynarodowymi w celu umożliwienia godnej zaufania, bezpiecznej i odpornej łączności cyfrowej między UE a państwami i regionami objętymi rozporządzeniem w sprawie ISWMR – Globalny wymiar Europy i rozporządzeniem w sprawie IPA III w Afryce Subsaharyjskiej, Ameryce Łacińskiej i na Karaibach, w Azji i Pacyfiku oraz w krajach objętych polityką sąsiedztwa i krajach objętych procesem rozszerzenia. Mając na uwadze potrzebę utrzymania spójnego podejścia do bezpiecznej, godnej zaufania i odpornej infrastruktury kabli podmorskich oraz zapewnienia komplementarności działań wewnętrznych i zewnętrznych, należy zachęcać państwa członkowskie do korzystania z grupy ekspertów w celu koordynacji oraz wzajemnego informowania Komisji i Służby Działań Zewnętrznych w kwestiach wchodzących w zakres niniejszego zalecenia, zarówno w odniesieniu do wymiany dwustronnej z państwami trzecimi, jak i do współpracy wielostronnej.

([16]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę" i uchylające rozporządzenia (UE) nr 1316/2013 i (UE) nr 283/2014 (Dz.U. L 249 z 14.7.2021, s. 38).

([17]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 z dnia 15 września 2021 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III) (Dz.U. L 330 z 20.9.2021, s. 1).

([18]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

([19]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 z dnia 9 czerwca 2021 r. ustanawiające Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy, zmieniające i uchylające decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 466/2014/UE oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 i rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 (Dz.U. L 209 z 14.6.2021, s. 1).

(34) Należy zachęcać państwa członkowskie do pracy w ramach skoordynowanego podejścia na forach wielostronnych i wielopodmiotowych, w tym na forum grupy G-7 i Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego (ITU), zgodnie z zasadami, celami i narzędziami dyplomacji cyfrowej UE.

(35) UE powinna dążyć do dalszego pogłębienia współpracy z NATO w zakresie odporności, w tym infrastruktury krytycznej kabli podmorskich, zgodnie z trzecią wspólną deklaracją w sprawie współpracy UE–NATO ([20]), oraz promować komplementarność działań i unikać niepotrzebnego powielania działań, przy pełnym poszanowaniu zasad wzajemnej otwartości i przejrzystości, wzajemności oraz sprzyjania włączeniu społecznemu, a także autonomii decyzyjnej każdej organizacji. Na podstawie zaleceń zawartych w ostatecznym sprawozdaniu z oceny grupy zadaniowej UE–NATO ([21]), w kontekście zorganizowanego dialogu na temat odporności, personel UE powinien dążyć m.in. do dalszego promowania wspólnej orientacji sytuacyjnej z personelem NATO.

(36) Niniejsze zalecenie stanowi wkład na rzecz pozyskiwania inwestycji w celu wywarcia wpływu transformacyjnego oraz ma na celu przyczynienie się do realizacji celów strategii Global Gateway dotyczących wzmocnienia globalnej łączności cyfrowej zgodnie z wartościami i normami UE. W ramach stosowania się do niniejszego zalecenia państwa członkowskie powinny stosować podejście „Drużyna Europy" oraz wykorzystywać istniejące struktury zarządzania ustanowione przez UE i państwa członkowskie w celu wdrożenia strategii Global Gateway i planów inwestycji gospodarczych.

(37) Biorąc pod uwagę, że infrastruktura kabli podmorskich jest zazwyczaj wdrażana przez zainteresowane strony z sektora prywatnego, a także ze względu na strategiczne interesy zarówno Unii, jak i państw członkowskich, projekty związane z kablami o znaczeniu europejskim, o ile zostaną ustanowione, należy finansować prywatnie, a w razie potrzeby istnieje możliwość wsparcia z połączenia budżetu unijnego i krajowego zgodnie z zasadami pomocy państwa. Unijne programy finansowania można wykorzystywać w połączeniu z finansowaniem z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, krajowych banków prorozwojowych, innych instytucji rozwojowych i publicznych instytucji finansowych, a także z instytucji finansowych sektora prywatnego i inwestorów z sektora prywatnego, w tym za pośrednictwem partnerstw publiczno-prywatnych zgodnie z odpowiednimi przepisami regulującymi wykorzystanie budżetu Unii.

(38) W ramach rozporządzenia CEF finansuje się obecnie kable podmorskie jako sieci szkieletowe łączące terytoria UE i Unię z państwami trzecimi. Znaczna nadsubskrypcja zaobserwowana w odnośnych zaproszeniach do składania wniosków wskazuje na rosnące zapotrzebowanie na finansowanie bezpiecznych, odpornych i wysoce wydajnych kabli podmorskich. Biorąc pod uwagę spójne koszty i zagrożenia, wsparcie finansowe w ramach instrumentu „Łącząc Europę" ma zasadnicze znaczenie dla zmniejszenia ryzyka i przyciągnięcia inwestycji prywatnych oraz umożliwienia finansowania projektów.

(39) Komisja Europejska może rozważyć poprawę wykorzystania instrumentów finansowych i instrumentów łączonych w celu wsparcia projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim, wykorzystując budżet rozporządzenia CEF i innych odpowiednich instrumentów, aby przyciągnąć kapitał prywatny i działać na warunkach rynkowych, do wsparcia których zachęca się państwa członkowskie, ostatecznie za pośrednictwem krajowych banków i instytucji prorozwojowych. Sposobem na finansowanie przedmiotowych projektów może być InvestEU.

(40) Niniejsze zalecenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla kompetencji państw członkowskich w odniesieniu do działalności z zakresu bezpieczeństwa publicznego, obronności, bezpieczeństwa narodowego oraz działalności państwa w obszarach prawa karnego, w tym dla prawa państw członkowskich do wykluczenia usługodawców lub dostawców z ich rynków ze względów bezpieczeństwa narodowego,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

1. **ZAKRES I CELE**

1) W niniejszym zaleceniu określono szereg ukierunkowanych działań, które mogłyby być realizowane przez państwa członkowskie na szczeblu krajowym i unijnym w celu:

   a) regularnej oceny oraz poprawy bezpieczeństwa i odporności istniejącej i nowej infrastruktury kabli podmorskich oraz

([20]) Wspólna deklaracja w sprawie współpracy UE–NATO, podpisana 10 stycznia 2023 r. przez Sekretarza Generalnego NATO, Przewodniczącego Rady Europejskiej oraz Przewodniczącą Komisji Europejskiej.

([21]) Grupa Zadaniowa UE–NATO ds. Odporności Infrastruktury Krytycznej, ostateczne sprawozdanie z oceny, 29 czerwca 2023 r.

b) wspierania wdrażania lub znaczącej modernizacji infrastruktury kabli podmorskich za pośrednictwem projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim, które spełniają którykolwiek z następujących warunków:

1) obejmują co najmniej dwa państwa członkowskie;

2) łączą państwo członkowskie z co najmniej jedną wyspą, regionem najbardziej oddalonym lub krajami i terytoriami zamorskimi;

3) służą ustanowieniu lub znaczącej poprawie łączności między co najmniej jednym państwem członkowskim a co najmniej jednym państwem trzecim, w tym krajem przystępującym i objętym polityką sąsiedztwa, bezpośrednio lub pośrednio za pomocą innej infrastruktury kabli połączonej z Unią.

2. **DEFINICJE**

2) Do celów niniejszego zalecenia „infrastruktura kabli podmorskich" oznacza sam podmorski kabel komunikacyjny, ale także wszelką infrastrukturę związaną z jego budową, eksploatacją, konserwacją i naprawą.

3) W pozostałych przypadkach stosuje się definicje zawarte w dyrektywie (UE) 2022/2555 („dyrektywa NIS 2").

3. **DZIAŁANIA NA SZCZEBLU PAŃSTW CZŁONKOWSKICH**

3.1. **Bezpieczeństwo**

4) Zachęca się państwa członkowskie do promowania wysokiego poziomu bezpieczeństwa infrastruktury kabli podmorskich, niezależnie od ich właściciela, za pomocą działań zgodnych, odpowiednio i w stosownych przypadkach, z wymogami określonymi w dyrektywie (UE) 2018/1972 („EKŁE"), dyrektywie NIS 2 i dyrektywie (UE) 2022/2557 („dyrektywa CER"), a także z odpowiednimi działaniami w ramach strategii Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego. Państwa członkowskie zachęca się do zagwarantowania odpowiedniego zarządzania infrastrukturą i jej kontroli w taki sposób, aby chronić ją przed zagrożeniami zewnętrznymi oraz zapewnić jej bezpieczeństwo, w tym bezpieczeństwo danych wymienianych za pośrednictwem tej infrastruktury. Zachęca się przy tym państwa członkowskie do uwzględniania, w stosownych przypadkach, norm bezpieczeństwa na poziomie obronnym, aby ułatwić współpracę z podmiotami wojskowymi.

5) Państwa członkowskie powinny przewidzieć wnioskowanie o udzielenie niezbędnych informacji przez organizacje reprezentujące przedsiębiorstwa lub, w razie potrzeby, poszczególne przedsiębiorstwa na potrzeby monitorowania bezpieczeństwa i odporności infrastruktury kabli podmorskich. Informacje te można by wykorzystać do utworzenia, uzupełnienia i aktualizacji mapy krajowej infrastruktury kabli podmorskich przez uzupełnienie brakujących informacji w istniejących procesach gromadzenia danych. Podczas wszelkiego gromadzenia lub wszelkiej wymiany informacji należy zachowywać poufność tych informacji oraz chronić bezpieczeństwo i interesy handlowe danych podmiotów zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami UE.

6) Zachęca się państwa członkowskie do przeprowadzania, z uwzględnieniem odpowiednich istniejących ocen ryzyka i wyników testów warunków skrajnych na szczeblu UE, krajowych ocen ryzyka dotyczących cyberbezpieczeństwa oraz bezpieczeństwa fizycznego infrastruktury kabli podmorskich i powiązanych łańcuchów dostaw. Oceny krajowe byłyby istotniejsze, gdyby obejmowały mapowanie istniejącej i planowanej infrastruktury oraz gdyby uwzględniono w nich zarówno techniczne, jak i nietechniczne kryteria ryzyka dla bezpieczeństwa.

7) Zachęca się państwa członkowskie do wzmocnienia obowiązków dostawców i operatorów przy wdrażaniu dyrektywy NIS 2, uwzględniając działania na szczeblu Unii na podstawie niniejszego zalecenia, w celu zapewnienia bezpieczeństwa newralgicznych części infrastruktury, a także, w stosownych przypadkach, obowiązków, takich jak przekazywanie właściwym organom krajowym odpowiednich informacji na temat planowanych zmian w infrastrukturze kabli podmorskich oraz wymogów dotyczących uprzedniego testowania określonych komponentów i systemów technologii informacyjnych pod kątem bezpieczeństwa i integralności przez krajowe laboratoria ds. audytu/certyfikacji.

3.2. **Regularne testy warunków skrajnych w odniesieniu do podmiotów**

8) Zaleca się, aby państwa członkowskie zachęcały i wspierały operatorów infrastruktury kabli podmorskich w regularnych testach warunków skrajnych na podstawie wspólnych zasad na szczeblu Unii, a w szczególności skonsolidowanych ogólnounijnych ocen ryzyka, podatności na zagrożenia oraz zależności infrastruktury kabli podmorskich, o których to kwestiach mowa w pkt 16–20.

9) Takie działania związane z testami można by wspierać finansowo w ramach programu „Cyfrowa Europa" i rozporządzenia (UE) 2021/694 ([22]) (rozporządzenie w sprawie programu „Cyfrowa Europa"), a w szczególności w ramach programu prac w zakresie cyberbezpieczeństwa na lata 2023–2024 w ramach programu „Cyfrowa Europa".

3.3. **Przyspieszenie procedur wydawania pozwoleń na szczeblu krajowym**

10) Zachęca się państwa członkowskie do zapewnienia, aby wnioski administracyjne związane z planowaniem, nabywaniem, budową, eksploatacją, konserwacją oraz naprawą infrastruktury kabli podmorskich przetwarzano online w sposób skuteczny i terminowy. W tym celu wszystkie zainteresowane organy krajowe zachęca się do zapewniania, aby wnioski te były rozpatrywane najszybciej jak to możliwe z prawnego punktu widzenia.

11) Jeżeli taki status istnieje w prawie krajowym, należy zalecić państwom członkowskim przyznanie infrastrukturze kabli podmorskich statusu najwyższego możliwego znaczenia w kraju i traktowanie ich jako takie w ramach procesów wydawania pozwoleń, w tym związanych z ocenami oddziaływania na środowisko oraz, jeżeli prawo krajowe tak stanowi, dotyczących zagospodarowania przestrzennego.

12) Zachęca się państwa członkowskie do uznania bezpieczeństwa i odporności infrastruktury kabli podmorskich za powód o charakterze zasadniczym wynikający z nadrzędnego interesu publicznego w rozumieniu art. 6 ust. 4 i art. 16 ust. 1 lit. c) dyrektywy 92/43/EWG oraz za nadrzędny interes społeczny w rozumieniu art. 4 ust. 7 dyrektywy 2000/60/WE. W związku z tym zachęca się państwa członkowskie do traktowania planowania, nabywania, budowy, eksploatacji, konserwacji i naprawy infrastruktury kabli podmorskich jako nadrzędny interes publiczny, pod warunkiem że spełnione są pozostałe inne warunki określone w tych przepisach.

13) Zachęca się państwa członkowskie do wyznaczenia organu odpowiedzialnego za ułatwianie i koordynowanie rozpatrywania wniosków administracyjnych związanych z planowaniem, nabywaniem, budową, eksploatacją, konserwacją i naprawą infrastruktury kabli podmorskich. Organ mógłby z kolei wyznaczyć koordynatora, który pełniłby funkcję pojedynczego punktu kontaktowego, oraz powołać grupę roboczą, w której reprezentowane byłyby wszystkie organy uczestniczące w procesie rozpatrywania wniosków administracyjnych, w celu opracowania harmonogramu wydawania pozwoleń oraz monitorowania i koordynowania jego wdrażania.

14) Jeżeli podjęcie decyzji wymaga zaangażowania co najmniej dwóch państwach członkowskich, należy skłonić odpowiednie organy do podjęcia wszelkich niezbędnych kroków w celu zapewnienia sprawnej i skutecznej współpracy i koordynacji między sobą i z Komisją. W stosownych przypadkach może to obejmować organy z państw trzecich. W szczególności państwa członkowskie powinny współpracować ze sobą w celu zwiększenia zdolności w zakresie konserwacji i naprawy kabli podmorskich. Powinny one współpracować z Komisją w celu przeprowadzenia mapowania obecnej floty i określenia potrzeb w sposób perspektywiczny.

4. **DZIAŁANIA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH NA POZIOMIE UNII**

15) Działania i koordynacja państw członkowskich określone w niniejszej sekcji powinny mieć miejsce w ramach nieformalnej grupy ekspertów.

([22]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Cyfrowa Europa" oraz uchylające decyzję (UE) 2015/2240 (Dz.U. L 166 z 11.5.2021, s. 1).

4.1. **Działania na rzecz skonsolidowanej ogólnounijnej oceny ryzyka, podatności na zagrożenia i zależności**

16) Zachęca się państwa członkowskie do wspierania Komisji w mapowaniu istniejącej infrastruktury kabli podmorskich na szczeblu UE i aktualizowanie go, na podstawie mapowania krajowego, co najmniej raz w roku. Mapowanie powinno obejmować wszystkie istotne powiązane dane, takie jak zdolności dostępne i potencjalne, charakterystyka techniczna, główne zabezpieczenia, ustalenia dotyczące nadmiarowych zdolności lub partnerskiej współpracy, informacje dotyczące własności i kontroli oraz cechy w zakresie zrównoważonego rozwoju.

17) Zachęca się państwa członkowskie do wspierania Komisji w przeglądzie istniejących ocen i określaniu brakujących informacji, które obecnie uniemożliwiają skonsolidowaną ogólnounijną ocenę ryzyka, podatności i zależności, w szczególności w odniesieniu do dostawców wysokiego ryzyka, infrastruktury kabli podmorskich, w tym związanych z nimi krytycznych łańcuchów dostaw, o których mowa w art. 22 dyrektywy NIS 2, oraz do uwzględniania wzajemnych powiązań z innymi rodzajami infrastruktury krytycznej, w szczególności kablami elektroenergetycznymi i gazociągami.

18) Zachęca się państwa członkowskie do zaproponowania Komisji środków mających na celu uzupełnienie brakujących informacji oraz do zaproponowania metodyki, która umożliwiłaby regularne przeprowadzanie takiej skonsolidowanej ogólnounijnej oceny i jej wdrożenie na potrzeby regularnych testów warunków skrajnych.

19) Zachęca się państwa członkowskie do wspierania Komisji w przeprowadzaniu regularnych skonsolidowanych ogólnounijnych ocen ryzyka, podatności na zagrożenia i zależności infrastruktury kabli podmorskich.

20) Zachęca się państwa członkowskie do wspierania Komisji w opracowaniu na podstawie tej oceny „zestawu narzędzi dotyczącego bezpieczeństwa kabli" określającego środki łagodzące, do których przyjęcia zachęca się państwa członkowskie w celu zmniejszenia ryzyka, podatności na zagrożenia i zależności, w szczególności od dostawców wysokiego ryzyka, wskazanych w skonsolidowanej ogólnounijnej ocenie.

4.2. **Wymiana informacji i wzajemna pomoc**

21) Państwa członkowskie powinny regularnie wymieniać informacje na temat orientacji sytuacyjnej, incydentów i reagowania na incydenty, a także stosowanych najlepszych praktyk, wytwarzając jak największe efekty synergii z właściwymi organami działającymi na podstawie dyrektywy NIS 2 i dyrektywy CER. Państwa członkowskie powinny oferować sobie nawzajem pomoc, w szczególności w celu złagodzenia skutków dla całej Unii.

22) Zachęca się państwa członkowskie do przedyskutowania możliwości wykorzystania innowacyjnych rozwiązań w zakresie wykrywania zagrożeń dla infrastruktury kabli podmorskich i środków odstraszających związanych z tymi zagrożeniami, w szczególności z uwzględnieniem wyników projektów finansowanych przez UE.

23) W ramach tych działań w zakresie wymiany informacji i wzajemnej pomocy państwa członkowskie powinny mieć możliwość wykorzystywania informacji niejawnych UE (EUCI) na różnych poziomach klauzuli tajności. W tym celu zachęca się państwa członkowskie do udzielenia dostępu do ekspertów posiadających odpowiedni poziom wiedzy fachowej i poświadczenia bezpieczeństwa zgodnie z zasadą nieudostępniania informacji stronom trzecim. Państwa członkowskie powinny również określić odpowiedni poziom klauzuli tajności wymienianych informacji i zapewnić dostępność zatwierdzonych narzędzi służących do skutecznej wymiany informacji na różnych poziomach klauzuli tajności EUCI.

4.3. **Projekty związane z kablami o znaczeniu europejskim**

24) Państwa członkowskie powinny wesprzeć Komisję w przygotowaniu wstępnego wykazu strategicznych projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim, z uwzględnieniem ich pilności i harmonogramu, w przypadku których można rozważyć wsparcie za pośrednictwem programów unijnych, uzupełnione funduszami krajowymi w celu wypełnienia strategicznych luk i utworzenia nowych powiązań.

25) Opierając się na istniejących ocenach, państwa członkowskie powinny doradzać Komisji, wskazując te zagrożenia, słabe punkty i zależności, które można wyeliminować za pośrednictwem projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim zgodnie z niniejszym zaleceniem.

26) Zachęca się państwa członkowskie do zaproponowania wykazu projektów strategicznych, które spełniałyby następujące kryteria, bez uszczerbku dla zasad odpowiednich programów unijnych rozważanych pod kątem uzyskania finansowania lub dla zasad pomocy państwa:

a) projekt wypełnia lukę w infrastrukturze kabli podmorskich określoną dzięki mapowaniu, co może prowadzić do zaspokojenia potrzeb ustanowienia nowych lub alternatywnych bezpiecznych tras, czy też zwiększenia przepustowości i odporności istniejącej infrastruktury kabli podmorskich;

b) projekt przyczynia się do znacznego wzrostu bezpieczeństwa łańcucha dostaw dzięki uwzględnieniu odpowiednich środków przy wyborze każdego dostawcy, aby zapewnić dostępność komponentów, technologii, systemów i wiedzy fachowej wymaganych do planowania, nabywania, budowy, eksploatacji, konserwacji i naprawy infrastruktury kabli podmorskich; projekty z udziałem dostawców zidentyfikowanych w skonsolidowanej ocenie ryzyka jako dostawcy wysokiego ryzyka nie powinny być kwalifikowalne;

c) projekt powinien mieć znaczenie geostrategiczne, biorąc pod uwagę interesy Unii i jej państw członkowskich, w szczególności w celu zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa unijnej infrastruktury kabli podmorskich;

d) projekt zaspokaja potrzeby w zakresie łączności, które nie zostaną zaspokojone wyłącznie przez inwestycje prywatne ze względu na związane z tym ryzyko oraz

e) jeżeli projekt obejmuje finansowanie na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/947 („rozporządzenie w sprawie ISWMR – Globalny wymiar Europy") i rozporządzenia (UE) 2021/1529 („rozporządzenie w sprawie IPA III"), należy rozważyć również stopień zastosowania kryteriów a)–d) oraz to, czy projekt został już opracowany w ramach strategii Global Gateway.

27) Zaleca się, aby państwa członkowskie wspierały Komisję w przeprowadzaniu corocznego przeglądu wykazu projektów strategicznych oraz aktualizowaniu go na podstawie skonsolidowanych ogólnounijnych ocen ryzyka, podatności na zagrożenia i zależności infrastruktury kabli podmorskich, o których mowa w pkt 19. Ponadto zachęca się państwa członkowskie do doradzania Komisji w kwestii tego, w jaki sposób projekty strategiczne powinny uwzględniać zidentyfikowane ryzyko, podatności na zagrożenia i zależności. W tym celu zachęca się państwa członkowskie do uwzględnienia następujących kryteriów:

a) czy projekt spełnia określone wymogi bezpieczeństwa zapewniające wysoki poziom bezpieczeństwa;

b) czy projekt znacząco zwiększa wydajność i odporność infrastruktury kabli podmorskich;

c) czy projekt ogranicza ryzyko związane z zależnością od podmiotów określonych w skonsolidowanej ocenie ryzyka jako podmioty wysokiego ryzyka, bezpośrednio lub pośrednio kontrolowane przez państwa trzecie, niezależnie od dostawców wysokiego ryzyka, o których mowa w komunikacie Komisji C(2023) 4049, oraz czy ogranicza ryzyko związane z możliwymi zakłóceniami w dostawach komponentów (w tym wyposażenia terminali), technologii, usług i systemów, w tym ze zmianami cen lub niższą wydajnością bądź alternatywnymi źródłami dostaw, w całym okresie eksploatacji infrastruktury kabli podmorskich oraz

d) czy projekt zwiększa zrównoważoność infrastruktury kabli podmorskich dzięki zmniejszeniu jej wpływu na klimat, energię oraz ogólnego wpływu na środowisko.

4.4. **Współpraca międzynarodowa**

28) Należy zachęcać państwa członkowskie i Unię, działające w ramach podejścia „Drużyna Europy" ([23]) i w oparciu o istniejącą współpracę międzynarodową, do wspólnego propagowania rozwoju bezpiecznej, godnej zaufania i odpornej infrastruktury kabli podmorskich w stosunkach z krajami objętymi procesem rozszerzenia, państwami trzecimi, partnerami strategicznymi oraz na forach wielostronnych i wielopodmiotowych, zgodnie z podejściem określonym w niniejszym zaleceniu, w szczególności z myślą o wspieraniu projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim.

([23]) Podejście „Drużyna Europy" ma na celu łączenie zasobów i wiedzy fachowej i obejmuje Unię, państwa członkowskie UE, w tym ich agencje wykonawcze i publiczne banki rozwoju, a także Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) i Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR).

5. FINANSOWANIE PROJEKTÓW ZWIĄZANYCH Z KABLAMI O ZNACZENIU EUROPEJSKIM

29) Projekty związane z kablami o znaczeniu europejskim powinny być finansowane ze środków prywatnych, które w razie potrzeby i w stosownych przypadkach można by wesprzeć finansowaniem z programów unijnych, w szczególności na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/1153 (rozporządzenie CEF), ewentualnie uzupełnić środkami krajowymi, zgodnie z zasadami pomocy państwa ([24]). Finansowanie unijne można zapewnić za pośrednictwem dotacji, zamówień publicznych, działań łączonych, w tym obecnie w ramach InvestEU, lub partnerstw publiczno-prywatnych, zgodnie z zasadami odpowiednich programów.

30) Zachęca się państwa członkowskie do rozważenia wniesienia, w razie potrzeby i w stosownych przypadkach, wkładu w finansowanie projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim między innymi za pośrednictwem krajowych banków i instytucji prorozwojowych lub innych partnerów wykonawczych w instrumentach łączonych lub działaniach łączonych na poziomie UE ([25]) z wykorzystaniem budżetu z programu „Łącząc Europę". Powinno to przyczynić się do zmaksymalizowania wpływu wkładów z finansowania publicznego, pozyskania finansowania prywatnego i ułatwienia przygotowywania inwestycji zgodnie lub, w stosownych przypadkach, spójnie z zasadami pomocy państwa ([26]). Wykaz projektów w ramach instrumentu „Łącząc Europę" opracowanych przez partnerów wykonawczych może opierać się na pracach grupy ekspertów.

31) Aby zapewnić zgodność inwestycji krajowych z zasadami pomocy państwa, zachęca się państwa członkowskie współinwestujące w projekty związane z kablami o znaczeniu europejskim wybrane do finansowania w ramach rozporządzenia CEF lub projekty, którym przyznano znak „pieczęć doskonałości" na podstawie rozporządzenia CEF, do zbadania możliwości opracowania środków pomocy, które spełniają wszystkie warunki określone ([27]) w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014 ([28]) i w jego zmianach. Zachęca się również państwa członkowskie do zbadania możliwości wsparcia projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim za pośrednictwem zakupu zdolności wytwórczych do użytku publicznego.

32) W celu finansowania projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim państwa członkowskie mogą rozważyć wykorzystanie modułu InvestEU państwa członkowskiego do wnoszenia wkładu w produkty finansowe wdrażane przez partnerów wykonawczych InvestEU, takich jak krajowe banki i instytucje prorozwojowe, Grupa Europejskiego Banku Inwestycyjnego lub inne międzynarodowe instytucje finansowe, zgodnie z zasadami odnośnych programów finansowania.

33) Finansowanie projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim mogłoby również odbywać się za pośrednictwem instrumentów finansowych, na przykład funduszy kapitałowych. Zachęca się państwa członkowskie do inwestowania, w tym za pośrednictwem krajowych banków i instytucji prorozwojowych, w krajowe lub unijne instrumenty finansowe wspierające infrastrukturę kabli podmorskich.

6. PRZEGLĄD

34) Zachęca się państwa członkowskie do współpracy z Komisją w celu przeprowadzenia oceny skutków niniejszego zalecenia do grudnia 2025 r., aby określić odpowiednie dalsze kroki. Ocena ta powinna uwzględniać skonsolidowaną ogólnounijną ocenę, o której mowa w pkt 16–20, oraz postępy we wdrażaniu projektów związanych z kablami o znaczeniu europejskim.

([24]) W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą przygotować również ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (projekty IPCEI) zgodnie z kryteriami określonymi w komunikacie w sprawie projektów IPCEI (komunikat Komisji w sprawie kryteriów analizy zgodności z rynkiem wewnętrznym pomocy państwa na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (Dz.U. C 528 z 30.12.2021, s. 10)).

([25]) Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 6 rozporządzenia 2018/1046 (rozporządzenie finansowe).

([26]) Zgodnie z testem prywatnego inwestora transakcje dokonywane przez państwa członkowskie nie przynoszą korzyści przedsiębiorstwom, a zatem nie stanowią pomocy państwa, jeżeli są przeprowadzane na tych samych warunkach (a zatem z takim samym poziomem ryzyka i korzyści) przez podmioty publiczne i podmioty prywatne znajdujące się w porównywalnej sytuacji (transakcja na zasadzie „pari passu"). Zob. sekcja 4.2 Zawiadomienia Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.U. C 262 z 19.7.2016.

([27]) Pomoc na rozbudowę kabla podmorskiego spełniająca wszystkie warunki określone w rozdziale I i warunki szczegółowe określone w art. 52b rozporządzenia (UE) 651/2014 jest uznawana za zgodną z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 2 lub 3 Traktatu i jest wyłączona z wymogu zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu.

([28]) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1).

7. **PRZEPIS KOŃCOWY**

35) Niniejsze zalecenie skierowane jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 26 lutego 2024 r.

W imieniu Komisji
Thierry BRETON
Członek Komisji